Pitkäaikaistyöttömien työkyvyn arviointi osana työllisyyspalveluiden asiakasprosessia Jyväskylässä

Työkykykoordinaattorin rooli asiakasprosessin haltijana

Työkykykoordinaattori Suvi Kaipainen,
Jyväskylän kaupungin työllisyyspalvelut

JYVÄSKYLÄ

Työkyvyn arvioinnin tiimi

Työkykykoordinaattori Suvi Kaipainen

(työkyvyn arvioinnin etenemisen koordinointi)

Työkykykoordinaattori Jarkko Keronen

(työkyvyn arvioinnin etenemisen koordinointi)

Psykologi Hannele Polku

(psykologiset testaukset, psyykkisen työkyvyn arviointi)

Terveydenhoitaja Ritva Rytkönen

(työttömien terveystarkastukset, laboratoriolähetteet, jatkotutkimuksiin ohjaaminen)

- Tiimillä käytössä myös terveydenhuollon tietojärjestelmä (TerveysEffica)

JYVÄSKYLÄ

Työkyvyn arvioinnin palvelut

- Työttömyyden pitkittymisen taustalla saattaa olla työkyvyttömyyttä aiheuttavia sairauksia ja vammoja (mahdollisesti diagnosoimattomia), joiden pysyvyyttä ja vaikutuksia kartoitetaan työkyvyn arvioinnin prosessissa yhdessä asiakkaan kanssa
- Suurimmalla osalla työkyvyn arvioinnin tiimiin ohjautuneista asiakkaista on jonkinasteista psyykkistä oireilua, kuten masentuneisuutta tai ahdistuneisuutta. Myös tuki- ja liikuntaelimistön ongelmat, kognition haasteet, päihdeongelmat ja tarkkaavuuden ongelmat ovat melko yleisiä

  Psykologin arviossa käy keskimäärin 60% työkyvyn arvioinnin tiimiin ohjautuneista asiakkaista (jakautuvat melko tasan neurologisen puolen haasteisiin ja psyykkiseen problematiikkaan)
- Yhteistyötä monialaisen verkoston kanssa, konsultointimahdollisuus
- Palvelun päättyessä asiakkaalle ja verkostolle loppuyhteenveto tehdyistä asiantuntija-arvioista
- Ostopalveluna toteutettavat palvelut
  - Konsultoiva lääkäri n. 2x/kk, erikoislääkäreiden palvelut, joista käytetyimpiä psykiatri, neurologi ja fysiatri (Pihlajalinna), kuvantamiset, neuropsykologin palvelut, tarpeen mukaan yksittäiset ostopalvelut (esim. päihdekuntoutus + työkyvyn arviointijaksot)

JYVÄSKYLÄ

Työttömien työkyvyn arviointi Jyväskylässä

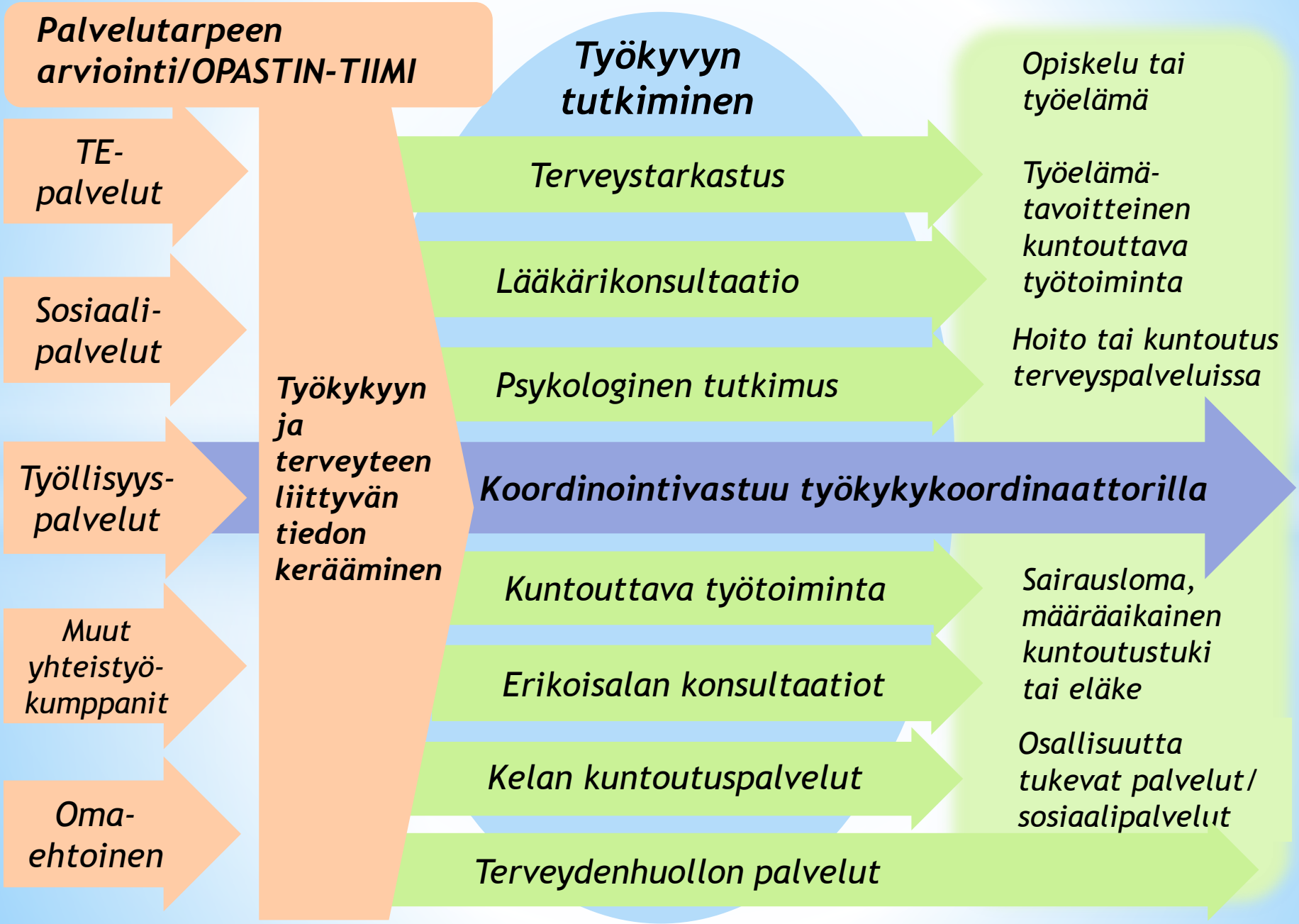

Seppo 60-v

- Kansakoulu (apukoulu), ei ammatillista koulutusta
- Työhistoriassa 70-80-luvuilla ainoa pidempi pätkä taimien istuttajana
- Loppu työhistoria koostui pääosin pitkäaikaistyöttömien työllistämisjaksoista 90-luvulla ja 2000-luvun alkupuolella, viimeisimmäksi v. 2010
- Ohjautunut työkyvyn arviointiin lähinnä pitkittyneen työttömyyden ja TULES-vaivojen vuoksi
- Sairaspäiväraha ja eläke kertaalleen hylätty noin vuosi sitten

- Asiakkuudessa kiinnittänyt huomiota se, että asiakkaan on vaikea asioida itsenäisesti ja tarvitsee siskonsa apua useassa asiassa
- Tulee ajanvarauksille lähes kahta tuntia etukäteen hissukseen kävellen
- Päädytty tutkimaan muisti- ja päättelysuoriutumista
- Psykologin tutkimuksissa käynyt ilmi mm. että hänen luku- ja kirjoitustaitonsa oli lähes olematon, ei tunne kelloa

- Neuropsykologia konsultoitu, ei tarvittu lisätutkimuksia suorituskyvyn ollessa niin heikko
- Asiakas lähetetty neurologille, joka diagnosoi asiakkaalle kehitysvamman ja kirjoitti B-lausunnon eläkettä varten
- Työkyvyttömyyseläkettä haettu ja se myönnetty

JYVÄSKYLÄ

Ulla 43-v

- Asiakkuus työkyvyn arvioinnissa alkanut syksyllä 2017
- Koulutuksena merkantti 1994
- Työskennellyt erilaisissa toimistotehtävissä
- Asiakkaaksi tullessa ollut työttömänä noin 4 vuoden ajan
- Taustalla pitkittyneet selkäkivut, istuminen hankalaa ja kivuliasta, toimistotyöt tämän vuoksi haastavia
- Selkää tutkittu viimeksi työssä ollessa toisella paikkakunnalla
- Yrittänyt päästä selkätutkimuksiin oman terveysaseman kautta – ei ole onnistunut, saanut vain erilaisia särkylääkkeitä
- Päädytty aloittamaan kuntouttava työtoiminta toimistotehtävissä, tavoitteena selän oireiden havainnointi ja ”kotoa ulos”
    - 3kk jakson aikana kipupäiväkirja
- Tavattu konsultoivan lääkärin kanssa, päädytty ostopalveluna kuvantamaan selkä ja varattu aika myös ortopedille
- Asiakkaalla havaittu selässä terveydentilaa ja työkykyä vakavasti uhkaavia vaurioita
- Ortopedi teki kiireellisen lähetteen selkäleikkaukseen KSKS, leikkaus toteutettiin nopeasti
- Leikkaus kesällä 2018 onnistui ja 3 viikon sairasloman jälkeen asiakas palasi kuntouttavaan työtoimintaan, selkäkivut olivat lähes kokonaan poissa
    - Asiakas koki itsensä taas työkykyiseksi
- Kuntouttavan työtoiminnan jatkopolkuna työllistetty uuteen kirpputori-myymälän vastaavaksi työntekijäksi syksyllä 2018

JYVÄSKYLÄ

Tuloksia kuntakokeilun jälkeen

- Aktiivisia asiakkuuksia Jyväskylässä tällä hetkellä n. 280 (lokakuu 2018)
- Suurin osa asiakkaista iältään 46-60 –vuotiaita, mutta myös nuoria alle 30 -vuotiaita ohjautunut paljon
- Päättyneitä asiakkuuksia vuosien 2016-2018 aikana 320 (prosessit pitkiä)
- Jatkopolkuja (päättyneissä prosesseissa)
- Palveluohjaukseen tai kuntouttavaan työtoimintaan ohjautuu prosessin päätteeksi noin 40% asiakkaista (153)
  - Eläke 78 (19+33+26)
  - Suoraan työllistynyt tai opiskelemaan 35
  - Sosiaalitoimen asiakkuuteen/ TE-palveluihin 53
  - Kuollut 7, muuttanut 9
- Erikoislääkärien ostopalveluista eniten käytettyjä psykiatrin ja neurologin arviot sekä neuropsykologin arviot

Pohdintaa…

- Perusterveydenhuollon rooli työttömien terveydenhuollossa?
- Otetaanko työttömiä henkilöitä tosissaan? Osataanko ottaa huomioon työttömyyteen liittyviä erityispiirteitä? **Kysytäänkö työttömyyden syytä?**
    - Asiakkaissa havaittavissa kahta tyyppiä; paljon asioivia ja niitä ketkä eivät asioi ollenkaan, vaikka aihetta olisi
  - Jatkopolutukset erikoissairaanhoidosta
    - Kuntoutustutkimus… Ohjautuuko asiakkaat esimerkiksi heille suositeltuihin palveluihin, jos seurantaa ei tehdä?
    - Verkostoyhteistyön tärkeys, osittain toimivaakin
- Kiire, lääkärien vaihtuminen, B-lausuntojen laatu, asiakkaiden kyky olla oman prosessinsa haltija
- Työttömien terveystarkastus edelleen alikäytettyä Jyväskylässä
    - 2016 TYP:ssä 302kpl ja koko Jyväskylän terveysasemilla 69kpl
    - 2017 TYP:ssä 198kpl ja terveysasemilla yhteensä 91kpl
    - 2018 tammi-syyskuu TYP:ssä 146kpl ja terveysasemilla 94kpl
    - Tarkastusten määrä vrt työttömien määrä (JKL elokuussa n. 8300)
- Ammatillinen kuntoutus työttömillä – alikäytettyä ja aliohjattua etenkin Jyväskylän osalta
- Miten mahdollisissa SOTE-keskuksissa voidaan tehdä asioita toisin? Kuka ottaa prosessin vetovastuun, jos asiakas ei siihen itse kykene?

JYVÄSKYLÄ

Kiitos!

JYVÄSKYLÄ